

2016-06-10

Ert dnr:
2016/00504/D

Avdelningen för ekonomi och styrning
Anna-Karin Berglund

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
E-post: ku.remissvar@regeringskansliet.se

Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)

Sammanfattning

4.1.4 Att företräda en grupp – civilsamhället som röstbärare och opinionsbildare

SKL kommentar: SKL instämmer med utredningens bedömning.

4.1.5 Vikten av strukturer för dialog och inflytande

SKL kommentar: Den nationella överenskommelsen inom det sociala området har ett avgränsat åtagande. Nätverk kan ha en lika relevant roll som organisationer.

4.2.1 Kunskapsbrist hos det offentliga

Förbundets ställningstagande: SKL avstyrker förslaget. SKL som medlemsorganisation har sedan 10 år rollen att ta fram, sammanställa och sprida kunskap och erfarenheter av dialog och samverkan med civilsamhället.

4.2.2 Ändrade organiseringsmönster kan minska det offentligas vilja att lyssna till det civila samhället

SKL kommentar: Det är angeläget att uppmärksamma den enskildes behov. behov.

4.2.4 Risken att en prioritering av utförarrollen negativt påverkar röstbärrrollen

SKL kommentar: Frågan är en angelägenhet för den lokala självstyrelsen.

4.2.5 Förutsättningar för civilsamhället att delta i samråd och möten

SKL kommentar: SKL instämmer med utredningens bedömning.

4.3.3 Nybildade organisationer

SKL kommentar: Frågan är en angelägenhet för den lokala självstyrelsen.

4.3.4 Ökad social sammanhållning

Förbundets ställningstagande: SKL avstyrker förslaget. Utvecklingsarbeten i utsatta bostadsområden sker bäst i samverkan mellan berörda aktörer i det geografiska området.

5.1.4 Svårigheter att finansiera verksamhet

Förbundets ställningstagande: SKL tillstyrker förslaget. SKL föreslår i tillägg att MUCF får i uppdrag att bistå i arbetet.

5.1.5 Omfattande administration

Förbundets ställningstagande: SKL tillstyrker förslaget. SKL föreslår i tillägg att MUCF får i uppdrag att bistå i arbetet.

5.2.2 Konsumenträtten och förhållandet mellan medlem och förening

Förbundets ställningstagande: SKL tillstyrker förslaget. SKL föreslår i tillägg att MUCF får i uppdrag att bistå i arbetet

5.2.3 Livsmedelsregelverket och civilsamhällets serveringsverksamheter

Förbundets ställningstagande: SKL tillstyrker förslaget. SKL föreslår i tillägg att MUCF får i uppdrag att bistå i arbetet

5.2.6 Socialförsäkringen

SKL kommentar: Bristen på faktainformation riskerar utgöra ett reellt hinder för deltagande i civilsamhället. SKL föreslår att MUCF får i uppdrag att bistå i arbetet med kunskapsspridning.

5.2.7 Civilsamhällets deltagande i mottagande av asylsökande

SKL kommentar: SKL instämmer med utredningens bedömningar.

5.2.8 Civilsamhällets deltagande i insatser på arbetsmarknadsområdet

Förbundets ställningstagande: SKL tillstyrker förslaget.

5.3.2 Övergripande hinder finns även på lokal och regional nivå

SKL kommentar: Redovisningsskyldighet av offentliga medel är nödvändigt för att skapa transparens, legitimitet, minska risken för korruption, ekonomisk brottslighet.

5.3.3 Från överenskommelser till konkreta planer

SKL kommentar: Frågan är angelägenheter för de lokala/regionala parterna.

5.3.4 Civilsamhället efterfrågar lokaler till låg kostnad

SKL kommentar: Frågan är en angelägenhet för den lokala självstyrelsen.

5.3.5 Synpunkter på bidragsgivningen

SKL kommentar: Frågan är en angelägenhet för den lokala självstyrelsen.

6.2.1 Möjligheter att inom upphandlingsregelverket underlätta för civilsamhällets organisationer

Förbundets ställningstagande: SKL tillstyrker förslaget.

6.2.5 Vägledning till upphandlande myndigheter

Förbundets ställningstagande: SKL tillstyrker förslaget och ställer sig positiv till att MUCF bistår i arbetet.

6.4.5 Utredningens överväganden och slutsatser

SKL kommentar: SKL står bakom denna utveckling och välkomnar en ökad spridning och utveckling av IOP och liknande samarbetsformer.

7.6.3 Översyn av befintlig information

SKL kommentar: Frågan är en angelägenhet för den lokala självstyrelsen.

7.6.4 Webbaserad guide med utgångspunkt i avgörande skeden

SKL kommentar till utredningens bedömning: Frågan är en angelägenhet för den lokala självstyrelsen..

7.6.5 Ett lokalt och mer praktiskt inriktat stöd

SKL kommentar: Frågan är en angelägenhet för den lokala självstyrelsen.

4. Förslag för att värna och stärka det civila samhällets roll i demokratin och samhället

4.1.4 Att företräda en grupp – civilsamhället som röstbärare och opinionsbildare

Bedömning: Det offentliga Sverige, på såväl statlig som regional och lokal nivå, bör aktivt fortsätta värna civilsamhällets självständighet i dess röstbärrroll.

Förslag: Statliga myndigheter ska årligen rapportera de kontakter och samråd som myndigheten har haft med det civila samhället inom ramen för sitt uppdrag och när så har bedömts relevant.

Regeringen ska årligen till riksdagen rapportera de kontakter och samråd som statliga myndigheter och Regeringskansliet har haft med det civila samhället.

SKL kommentar till utredningens bedömning: SKL instämmer med utredningens bedömning.

4.1.5 Vikten av strukturer för dialog och inflytande

Bedömning: Den politiska ledningen bör delta inom ramen för befintlig struktur för dialog med det civila samhället på nationell nivå. Fortlöpande uppföljning av de åtgärder som parterna gör i samband med dialogen bör fortsatt säkerställas. Överenskommelseprocesser och andra modeller för strukturerade samtal bör användas för samverkan med det civila samhällets organisationer lokalt och regionalt. I de pågående eller planerade dialog- och överenskommelseprocesserna bör kommuner och landsting också överväga att bjuda in nätverk och andra delar av civilsamhället som inte har en formaliserad juridisk form.

SKL kommentar till utredningens bedömning: SKL vill understryka att arbetsgruppen som ansvarar för den praktiska uppföljningen av den nationella överenskommelsen inom det sociala området har ett avgränsat åtagande, att följa och stödja utvecklingen av den givna överenskommelsen. SKL vill även understryka att nätverk och annan självorganisering kan ha en lika relevant roll som gängse organisationer och sammanslutningar. Det lokala/regionala behovet hos aktörer som deltar i möten, samtal och processer utgör grunden för dialog, överenskommelser och andra former av långsiktig uppbyggnad av samverkansrelationer.

4.2.1 Kunskapsbrist hos det offentliga

Förslag: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor får i uppdrag att arbeta med kompetenshöjande insatser gentemot statliga myndigheter, kommuner och landsting i frågor som rör civilsamhället. Uppdraget ska genomföras i samråd med relevanta aktörer, såsom Sveriges Kommuner och Landsting, högskolesektorn och civilsamhällets organisationer.

Förbundets ställningstagande

SKL avstyrker förslaget. Det finns invändningar mot att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ska ha rollen som utbildare/utvecklingsagent av kommuner och landsting/regioner när det gäller samarbetet med civilsamhället. MUCF i sin roll att stödja civilsamhället är inte trovärdig neutral utbildare, utan uppfattar SKL, är mer av en företrädare för civilsamhället visavi kommuner och landsting/regioner. SKL bedömer att MUCF's organisation har relativt låg kunskap och insikt om kommuner, landsting och regioners möjligheter/begränsningar och även begränsad kunskap om lokalt och regionalt specifika förutsättningar för dialog och samverkan med civilsamhället.

SKL som medlemsorganisation har sedan år 2006 (10 år) en upparbetad och självklar roll att samverka med förbundets medlemmar för att i ett pågående utvecklingsarbete ta fram, sammanställa och sprida kunskap och erfarenheter av dialog och samverkan med civilsamhället, samt att ge stöd till att höja kompetens och öka kapaciteten för att bygga goda samverkansrelationer utifrån lokala och regionala behov och förutsättningar.

4.2.2 Ändrade organiseringsmönster kan minska det offentliga vilja att lyssna till det civila samhället

Bedömning: Organisationernas roll i demokratin bör värnas när nya sätt att löpande samla in medborgarnas synpunkter och åsikter används.

SKL kommentar till utredningens bedömning: Det är angeläget att uppmärksamma och involvera även enskilda medborgares och grupper behov och perspektiv som inte företräds av etablerade organisationer och sammanslutningar. Det kan gälla exempelvis unga som väljer nya kanaler för påverkan eller grupper som upplever utanförskap och svårigheter att göra sin röst hörd. Dessa individer behöver synliggöras och göras delaktiga i demokratin.

4.2.3 Skolans kompensatoriska roll

Bedömning: Skolan bör få en tydligare roll i att öka ungas kunskap om civilsamhället i stort och möjliggöra ingångar till föreningslivet. Civilsamhällets och föreningslivet roll i demokratin bör omfattas av ett nationellt skolutvecklingsprogram med inriktning på värdegrunds- och medborgarskapsfrågor.

4.2.4 Risken att en prioritering av utförarrollen negativt påverkar röstbärrrollen

Bedömning: Organisationsbidrag bör fortsatt vara ett prioriterat sätt för offentliga aktörer på nationell, regional och lokal nivå att ge ekonomiska förutsättningar för civilsamhällets röstbärrroll, och därmed också dess roll i demokratin.

SKL kommentar till utredningens bedömning: Överväganden och beslut om inriktning och fördelning av bidrag och bidragspolicy är en angelägenhet för den lokala självstyrelsen, där lokala behov och förutsättningar utgör grunden.

4.2.5 Förutsättningar för civilsamhället att delta i samråd och möten

Bedömning: Statliga myndigheter, kommuner och landsting bör använda och utveckla metoder och vägledande dokument för samråd med civilsamhället.

SKL kommentar till utredningens bedömning: SKL instämmer med utredningens bedömning.

4.3.2 Mångfald inom organisationerna

Förslag: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får i uppdrag att utreda vad som hindrar underrepresenterade grupper deltagande i det civila samhällets organisationer. MUCF får vidare i uppdrag att i nära samverkan med civilsamhällets organisationer arrangera regelbundet återkommande konferenser om mångfaldsfrågor i syfte att sprida kunskap och erfarenheter. MUCF får också i uppdrag att fördela bidrag till satsningar inom det civila samhällets organisationer för att undanröja interna hinder för ökad mångfald.

4.3.3 Nybildade organisationer

Bedömning: Bidragsgivarna bör vid bestämmande av villkor för bidrag till paraplyorganisationer på nationell, regional och lokal nivå överväga om krav ska ställas på att organisationerna erbjuder stöd till nybildade organisationer som vill

bli medlemmar.

SKL kommentar till utredningens bedömning: Överväganden och beslut om bidrag till paraplyorganisationer är en angelägenhet för den lokala självstyrelsen, där lokala behov och förutsättningar utgör grunden.

4.3.4 Ökad social sammanhållning

Förslag: En statlig delegation tillsätts med uppdrag att i nära samverkan med civilsamhällets organisationer och berörda kommuner etablera långsiktiga lokala plattformar för det civila samhället i socioekonomiskt utsatta bostadsområden.

Förbundets ställningstagande

SKL avstyrker förslaget. Lokalt och regionalt initierade och pågående utvecklingsarbeten i utsatta bostadsområden utvecklas bäst i samverkan mellan berörda aktörer i lokala civilsamhället, kommuner och landsting/regioner och andra samverkansparter i det geografiska området.

5. Förslag för att underlätta civilsamhällets verksamhet

5.1.1 Samhällets bristande tilltro och förståelse för civilsamhället

Bedömning: Det bör inte införas en lag om ideella föreningar och för närvarande inte heller en lagreglerad frivillig registrering av ideella föreningar.

5.1.2 Bristande kunskap om det civila samhället

Bedömning: Statliga myndigheter bör inom sina respektive verksamheter bidra till att politiken för det civila samhället genomförs.

Förslag: Ett tillägg görs i bestämmelsen i myndighetsförordningen om myndigheters skyldighet att samarbeta med myndigheter och andra så att det anges att samarbetet med andra även ska omfatta det civila samhällets organisationer när det är relevant för genomförandet av myndighetens uppdrag. Vid varje rekrytering av en myndighetschef ska ansvarigt departement överväga om kunskap om och erfarenhet från det civila samhället ska ingå i den kravprofil som upprättas, antingen som ett krav eller som en merit.

5.1.3 Hänsyn tas inte till det civila samhällets särart

Förslag: Det införs ett krav i kommittéförordningen på att om förslagen i ett betänkande har betydelse för villkoren för det civila samhällets organisationer ska konsekvenserna i det avseendet redovisas i betänkandet.

Det införs också ett krav i förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning om att förvaltningsmyndigheter i samband med regelgivning som kan påverka organisationer inom det civila samhället ska göra en konsekvensutredning avseende vilka effekter som ett genomförande av de nya eller ändrade reglerna får för dessa organisationer.

5.1.4 Svårigheter att finansiera verksamhet

Förslag: En översyn ska göras av kriterierna för stöd ur Allmänna arvsfonden

enligt lagen om Allmänna arvsfonden, i syfte att möjliggöra långsiktigt stöd.

Förbundets ställningstagande

SKL tillstyrker förslaget att genomföra en översyn av Allmänna arvsfonden stödkriterier för att möjliggöra långsiktiga utvecklingsinitiativ. SKL föreslår i tillägg att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får i uppdrag att sammanställa och förmedla kunskap och information som tydliggör lagrum, handlingsutrymme och möjligheter för stöd från Allmänna arvsfonden med syfte att sänka trösklar för samverkan mellan civilsamhälle och kommuner, landsting/regioner och statliga myndigheter.

5.1.5 Omfattande administration

Bedömning: Civilsamhällets organisationer bör inkluderas som målgrupp i relevanta myndigheters förenklingsarbete.

Förslag: Tillväxtverket får i uppdrag att i sin årliga uppföljning av centrala myndigheters förenklingsarbete också, i relevanta fall, efterfråga åtgärder avsedda att förenkla för civilsamhällets organisationer.

Förbundets ställningstagande

SKL tillstyrker förslaget att Tillväxtverket får i uppdrag att bredda förenklingsarbetet så att det kan omfatta civilsamhällets organisationer. SKL föreslår i tillägg att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får i uppdrag att sammanställa och förmedla kunskap och information som tydliggör lagrum, handlingsutrymme och möjligheter för myndigheters förenklingsarbete, med syfte att sänka trösklar för samverkan mellan civilsamhälle och kommuner, landsting/regioner och statliga myndigheter.

5.2.1 Konkurrensrätten

Bedömning: Möjligheterna att utveckla den nationella konkurrensrättsliga lagstiftningen i förhållande till det civila samhällets organisationer styrs av EU-rätten. Det finns dock utrymme att vid tillämpningen av gällande reglering ta hänsyn till organisationernas särart. Regeringen bör verka för ett klargörande av det EU-rättsliga läget i frågan om idrottens ideella verksamhet i Sverige strider mot EU:s konkurrensregler. Skulle ett sådant klarläggande innebära att så är fallet bör regeringen verka för att en förändring kommer till stånd som säkerställer idrottens särart ur ett konkurrensrättsligt perspektiv. Det finns även konkurrensrättsliga frågeställningar på nationell nivå som regeringen i sitt fortsatta arbete bör se över. Regeringen bör på det sätt regeringen anser lämpligt genomföra ett översynsarbete avseende konkurrensrättens tillämpning på idrotten.

5.2.2 Konsumenträtten och förhållandet mellan medlem och förening

Förslag: Konsumentverket får i uppdrag att avseende ideella föreningars verksamhet utarbeta en exempelsamling över vad som är respektive inte är näringsverksamhet enligt konsumentlagstiftningen.

Arbetet ska bedrivas i samverkan med civilsamhällets organisationer i syfte att utforma exempelsamlingen utifrån de behov av tydliggöranden som organisationerna ser.

Förbundets ställningstagande

SKL tillstyrker förslaget att Konsumentverket får i uppdrag att ta fram exempel och samla kunskap om hur ideella föreningars verksamheter kan bedömas enligt konsumentlagstiftningen. SKL föreslår i tillägg att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får i uppdrag att sammanställa och förmedla kunskap och information som tydliggör lagrum, handlingsutrymme och möjligheter avseende idéburna och ideella föreningars möjligheter att bedriva verksamhet inom ramen för konsumentlagstiftningen utan att betecknas som affärsdrivande verksamhet, med syfte att sänka trösklar för samverkan mellan civilsamhälle och kommuner, landsting/regioner och statliga myndigheter.

5.2.3 Livsmedelsregelverket och civilsamhällets serveringsverksamheter

Förslag: Livsmedelsverket får i uppdrag att ge ytterligare vägledning till kommunerna när det gäller att göra bedömningen av vilka verksamheter inom det civila samhället som utgör livsmedelsföretag och ge tydlig information om detta till civilsamhällets organisationer.

Bedömning: Regeringen bör verka för att det i EU-lagstiftningen ges möjlighet att undanta det civila samhällets organisationer från registreringskrav i fråga om livsmedelshantering om kravet riskerar att få till följd ett i förhållande till riskerna i verksamheten oproportionerligt regelverk för organisationerna.

Förbundets ställningstagande

SKL tillstyrker förslaget att Livsmedelsverket får i uppdrag att ta fram ytterligare vägledning om hur civilsamhällets verksamheter kan bedömas. SKL föreslår i tillägg att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får i uppdrag att sammanställa och förmedla kunskap och information som tydliggör lagrum, handlingsutrymme och möjligheter att som civilsamhällesorganisation bedriva serveringsverksamhet, med syfte att sänka trösklar för samverkan mellan civilsamhälle och kommuner, landsting/regioner och statliga myndigheter.

5.2.4 Regelverket kring resegaranti

Bedömning: Frågan om ideella föreningars skyldighet att i vissa fall ställa säkerhet enligt resegarantilagen vid anordnande av resor för de egna medlemmarna bör behandlas inom ramen för pågående utredning om införandet av paketresedirektivet och översyn av resegarantilagen, och konsekvenserna för

det civila samhällets organisationer av förändringar som föreslås bör noggrant analyseras av den utredningen. Resegarantilagen bör utformas så att kraven inte leder till onödiga merkostnader och administration för föreningar som ordnar verksamhet i form av resor för sina medlemmar.

5.2.6 Socialförsäkringen

Bedömning: Socialförsäkringsbalken kan ge utrymme för personer med sjukersättning, aktivitetsersättning eller sjukpenning att delta i en ideell verksamhet, utan att rätten till ersättning påverkas. Denna möjlighet bör tas tillvara. Kunskapen om regelverket bör också förstärkas.

SKL kommentar till utredningens bedömning: Civilsamhällets organisationer vittnar om att kunskaper om det handlingsutrymme som finns inom Socialförsäkringsbalken, inte är känt i allmänna kretsar. Bristen på faktainformation riskerar utgöra ett reellt hinder för många att delta i civilsamhällets aktiviteter och gemenskaper, samt att ta på sig ansvarsuppgifter och ideella förtroendeuppdrag. SKL föreslår att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får i uppdrag att sammanställa och förmedla kunskap och information som tydliggör lagrum, handlingsutrymme och möjligheter för personer med sjukersättning, aktivitetsersättning eller sjukpenning att delta i ideell verksamhet och inneha förtroendeuppdrag, med syfte att sänka trösklar för samverkan mellan civilsamhälle och kommuner, landsting/regioner och statliga myndigheter.

5.2.7 Civilsamhällets deltagande i mottagande av asylsökande

Bedömning: Regeringen bör överväga åtgärder som underlättar för det civila samhällets organisationer att långsiktigt bidra till verksamheter som gör tiden i väntan på beslut om uppehållstillstånd meningsfull och förbättrar möjligheten till en snabbare etablering i samhället, t.ex. svenskundervisning och sociala mötesplatser.

SKL kommentar till utredningens bedömning: SKL instämmer med utredningens bedömningar.

5.2.8 Civilsamhällets deltagande i insatser på arbetsmarknadsområdet

Förslag: Det ska utredas om det bör införas en författningsreglerad definition av arbetsintegrerande sociala företag.

Förbundets ställningstagande

SKL tillstyrker förslaget.

5.2.10 Fortifikationsverkets markupplåtelse

Förslag: En översyn ska ske av bestämmelsen om upplåtelse i förordningen om förvaltning av statliga fastigheter, m.m. i syfte att införa ett undantag i bestämmelsen som möjliggör att avgift inte tas ut för korttidsupplåtelser av

allmännyttiga, ideella organisationer.

Bedömning: Fortifikationsverket bör se över och förtydliga sin information på webbplatsen bl.a. med avseende på civilsamhällets verksamhet.

5.3.2 Övergripande hinder finns även på lokal och regional nivå

Bedömning: Det bör övervägas vilka möjliga förenklingar som är möjliga att göra av rutiner och krav i samband med ansökningar om och redovisning av kommunala bidrag.

SKL kommentar till utredningens bedömning: SKL vill framhålla att redovisningsskyldighet av offentliga medel är nödvändigt för att skapa transparens, legitimitet, minska risken för korruption, ekonomisk brottslighet etc. Generellt är det viktigt att kommuner och landsting har möjlighet att följa upp och kontrollera såväl den offentlig finansierade verksamhet som utförs som aktören som utför den. Likaså behöver möjligheten finnas att avsluta en relation om något allvarligt uppmärksammas. Beklagligt nog är inte civilsamhället skyddat från oegentligheter, utan det förekommer att oseriösa aktörer ikläder sig en till synes ideell skepnad.

5.3.3 Från överenskommelser till konkreta planer

Bedömning: De lokala och regionala parterna i dialoger, överenskommelser och liknande samarbetsmodeller bör överväga att omsätta de långsiktiga målsättningarna i gemensam planering, t.ex. genom handlings- och uppdragsplaner.

SKL kommentar till utredningens bedömning: Former och metoder för att omsätta beslut till handling, är angelägenheter för de lokala/regionala parterna som gemensamt tagit fram överenskommelser och likande avsiktsförklaringar och/eller samarbetsmodeller.

5.3.4 Civilsamhället efterfrågar lokaler till låg kostnad

Bedömning: Kommunerna bör stödja civilsamhällets verksamhet genom att utnyttja befintligt utrymme i regelverket att subventionera lokalhyra. Kommunerna bör också stödja civilsamhällets verksamhet genom att beakta civilsamhällets lokalbehov i arbetet med samhällsplanering.

SKL kommentar till utredningens bedömning: Stöd i form av upplåtelse av lokaler och anläggningar eller subventionerade hyror till civilsamhällets organisationer är en lokal självstyrelseangelägenhet.

5.3.5 Synpunkter på bidragsgivningen

Bedömning: Kommuner och landsting bör utforma sin bidragsgivning till civilsamhället på ett sätt som utnyttjar de möjligheter som finns. Eventuella förändringar i bidragssystemen bör föregås av en analys av det lokala och regionala civilsamhällets behov i relation till kommunens önskemål om inriktning på samarbetet. Några utgångspunkter i analysen bör vara behovet av finansiering för verksamheter som går över flera delar av den kommunala organisationen, möjligheterna att tillmötesgå civilsamhällets önskemål om bättre

planeringsförutsättningar samt behovet av ett tillfälligt stöd för nya organisationer.
SKL kommentar till utredningens bedömning: Bidragsgivning och bidragspolicy är en lokal självstyrelseangelägenhet. Ett utvecklingsarbete inom detta fält sker bäst i dialog om lokala behov och förutsättningar parter emellan.

6. Förslag för att förbättra civilsamhällets möjligheter att delta i offentlig upphandling

6.2.1 Möjligheter att inom upphandlingsregelverket underlätta för civilsamhällets organisationer

Förslag: Upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster vars värde understiger tillämpligt tröskelvärde och som inte har ett gränsöverskridande intresse ska inte omfattas av den nya lagen om offentlig upphandling. LOU-direktivets möjlighet till reserverade kontrakt för vissa tjänster i offentliga upphandlingar införs i svensk lagstiftning.

Bedömning: Det bör övervägas att utforma ett regelverk som ger möjlighet att reservera valfrittssystem för civilsamhällets organisationer.

Förbundets ställningstagande

SKL tillstyrker förslaget att *”Upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster vars värde understiger tillämpligt tröskelvärde och som inte har ett gränsöverskridande intresse ska inte omfattas av den nya lagen om offentlig upphandling”* utan bör istället regleras i särskild ordning. EU-lagstiftningens öppning för att införa reserverade kontrakt ger ytterligare ett instrument för att stärka civilsamhällets möjligheter att bidra till välfärden. SKL ställer sig positivt till att Sverige, i likhet med flertalet EU-länder, i lagstiftningen inför denna möjlighet som komplement till den övriga tillämpningen av EU:s regelverk.

6.2.3 Upphandlingskriterier

Förslag: Upphandlingsmyndigheten får i uppdrag att inom ramen för framtagandet av upphandlingskriterier särskilt beakta de mervärden som civilsamhällets organisationer erbjuder.

Upphandlingsmyndigheten får också i uppdrag att bjuda in relevanta organisationer från det civila samhället att delta i arbetet med att utveckla kriterier till upphandlande myndigheter inom olika verksamhetsområden, där civilsamhällets organisationer erbjuder tjänster

6.2.4 Vägledning till organisationerna

Bedömning: Utredningen bedömer inte att det finns ett tillräckligt stort behov av en specifik vägledning till civilsamhällets organisationer. I stället bör befintlig vägledning till leverantörer i högre grad anpassas utifrån de behov som civilsamhällets organisationer har. Denna vägledning bör spridas och göras känd för det civila samhällets organisationer, liksom den rådgivning som erbjuds leverantörer.

6.2.5 Vägledning till upphandlande myndigheter

Förslag: Upphandlingsmyndigheten får i uppdrag att utarbeta en vägledning till upphandlande myndigheter för att underlätta för civilsamhällets organisationer att delta i offentlig upphandling.

Upphandlingsmyndigheten får även i uppdrag att organisera återkommande utbildningstillfällen och nätverksträffar för beställare, upphandlare och företrädare för civilsamhällets organisationer.

Förbundets ställningstagande

SKL tillstyrker förslaget att Upphandlingsmyndigheten får i uppdrag att utarbeta en vägledning till upphandlande myndigheter. SKL ställer sig positiv till att MUCF bistår i arbetet.

6.4.5 Utredningens överväganden och slutsatser

Bedömning: Den föreslagna regleringen (se avsnitt 6.2.1), om att upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster vars värde understiger tillämpligt tröskelvärde och som inte har ett gränsöverskridande intresse inte ska omfattas av lagen om offentlig upphandling, kommer att ge kommuner och landsting ökad frihet och flexibilitet vid överlämnande av utförandet av sådana tjänster till idéburna organisationer utan att riskera att idéburna offentliga partnerskap strider mot upphandlingsrätten.

SKL kommentar till utredningens bedömning: SKL konstaterar att IOP nu snabbt sprider sig som modell för samverkan mellan kommuner/regioner/landsting och civilsamhällets organisationer och redan idag har en betydligt större omfattning än det som redovisas i betänkandet. SKL står bakom denna utveckling och välkomnar en ökad spridning och utveckling av denna och liknande samarbetsformer. SKL välkomnar ett ökat statligt engagemang i frågan, och efterlyser att också statliga myndigheter, liksom samordningsförbund, ingår i denna samverkan. Behovet av juridiska insatser bör framför allt inriktas på hur överenskommelser om IOP bör utformas för att kvalitetssäkra ömsesidighet och inte i efterhand komma att betraktas som oren upphandling. SKL föreslår att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får i uppdrag att medverka i arbetet.

6.5 Det civila samhällets organisationer i den nationella upphandlingsstatistiken

Förslag: Den nationella upphandlingsstatistiken ska kompletteras med uppgifter om civilsamhällets deltagande i offentlig upphandling. Konkurrensverket får i uppdrag att redovisa uppgifter om civilsamhället i upphandlingsstatistiken

7. Förslag om administrativt stöd

7.6.1 Viktigt att möta det behov som finns

Bedömning: Civilsamhällets behov av information och stöd bör mötas i syfte att underlätta för civilsamhällets organisationer att bedriva sin kärnverksamhet.

7.6.3 Översyn av befintlig information

Bedömning: Information och stöd på nationell, regional och lokal nivå som vänder sig till civilsamhället bör vara enkel att finna och lätt att känna igen sig i.

Förslag: Relevanta statliga myndigheter får i uppdrag att tydliggöra och anpassa informationen och stödet för att möta civilsamhällets behov.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får i uppdrag att inom ramen för arbetet i MUCF:s myndighetsnätverk och tillsammans med deltagande myndigheter utveckla och samordna strukturen på den information som statliga myndigheter erbjuder civilsamhället på sina webbplatser.

SKL kommentar till utredningens bedömning: I enlighet med principen om kommunal självstyrelse beslutar kommuner och landsting/regioner själva över hur information och stöd till civilsamhället utformas.

7.6.4 Webbaserad guide med utgångspunkt i avgörande skeden

Bedömning: Det administrativa stödet bör inriktas på information och stöd som civilsamhällets organisationer behöver i olika skeden när en organisation vill utveckla själva organisationen eller inriktningen på den egna verksamheten.

Förslag: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor får i uppdrag att, tillsammans med företrädare för myndigheter, Sveriges Kommuner och Landsting och civilsamhället, ta fram en webbaserad guide av typen ”vanliga frågor” med utgångspunkt i avgörande skeden. Guiden ska också ge information om olika finansieringsformer, däribland EU-fonder.

SKL kommentar till utredningens bedömning: I enlighet med principen om kommunal självstyrelse förfogar kommuner och landsting/regioner själva över hur egna hemsidor och andra kommunikationskanaler utformas. Web-baserade kommunikationsverktyg framtagna i samarbete eller av enskild myndighet kan utgöra ett erbjudande till kommuner och landsting/regioner.

7.6.5 Ett lokalt och mer praktiskt inriktat stöd

Bedömning: Kommunerna bör underlätta för civilsamhällets organisationer genom att ha en gemensam kontaktpunkt för civilsamhället in i den kommunala organisationen. Kontaktpunkten bör ha en guidande och stödjande funktion.

SKL kommentar till utredningens bedömning: I enlighet med principen om kommunal självstyrelse beslutar kommuner och landsting/regioner själva över hur information, stöd och guidningsfunktion för civilsamhället utformas.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande